



การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน  
การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการเผาในที่เกษตร  
Public Participation and Local Administrative  
Organization for enacting The Agricultural Burning  
Regulations

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ตุลญา โรจน์ทั้งคำ

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ของ

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง ประจำปี 2556

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

## บทคัดย่อ

เรื่อง	การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออก ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการเผาในที่เกษตร
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ตุลญา โรจน์ทั้งคำ
งบประมาณ	วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม งบประมาณปี 2556

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออก  
ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการเผาในที่เกษตร เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น  
เกี่ยวกับการเผาในที่เกษตร เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรกลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่ม  
ตัวอย่างแบบเจาะจง คือ ประชาชน ผู้นำชุมชนหมู่บ้านหนองหิน หมู่ที่ 6 ตำบลโคกกอ อำเภอเมือง  
มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกอ เจ้าหน้าที่  
ประจำสถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม รวมจำนวนทั้งหมด 17 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง  
(Structural Interview Guideline) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการ  
วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจัดประชุมกลุ่ม ดำเนินการประมวลผลตามวัตถุประสงค์  
การศึกษาและนำเสนอในเชิงพรรณนา

### ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไป ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทำนาปีละ 1 ครั้ง เป็นนาปีหรือนาหว่าน เพราะมี  
สภาพพื้นที่เป็นคลื่น กอ ต้น รายได้จากการทำนาปลูกข้าวเฉลี่ย 5,500 บาท/คน/ปี อาชีพรองลงมา  
คือ รับจ้างและค้าขาย การทำสวนปลูกมันสำปะหลัง ปลูกพริกและการเลี้ยงสัตว์ คือ โค กระบือ โดย  
บางคนประกอบทั้งสองอาชีพ คือ ทำนาและรับจ้าง หรือทำนาและค้าขาย มีรายได้เฉลี่ย 10,000  
บาท/คน/ปี
2. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผาในพื้นที่เกษตรของประชาชนในชุมชน
  - 2.1 ปัจจัยด้านความยากจน
  - 2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
  - 2.3 ปัจจัยด้านเชิงพื้นที่ เวลา สภาพภูมิอากาศ
  - 2.4 ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง
  - 2.5 ปัจจัยด้านองค์กรที่ให้ข้อมูลหรือประสานงาน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเผาพื้นที่เกษตร

3.1 ประชาชน

จากการศึกษาพบว่า มีประชาชนบางส่วนที่ไม่ใส่ใจและมีได้ปฏิบัติตาม หรือให้ความร่วมมือในการงดเผาในพื้นที่เกษตร

3.2 ชุมชน

ความเห็นด้านของที่หนึ่ง ชุมชนยังไม่มีความพร้อมที่จะยกเลิกวิธีการเผา ถึงแม้จะรู้ถึงผลเสียของการเผาก็ตาม จึงประเมินว่าโดยภาพรวมว่าไม่น่าจะมีความพร้อมเท่าที่ควรจะเป็น

ความเห็นด้านที่สอง ชุมชนมีความสามารถและความพร้อมในการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานของรัฐได้รับแรงจูงใจไม่ให้มีการเผา เพราะชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านผลเสียของสภาพดิน สภาพอากาศ และเข้าใจในความจำเป็นต่างๆ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อให้มีการเลิกเผา ทางหน่วยงานของรัฐควรมีการตอบแทนหรือให้รางวัล เช่น การให้ปุ๋ย การให้ดินขาว การจัดหาแหล่งทุน การจัดสรรรถไถให้เพียงพอในราคาที่ไม่แพง เป็นต้น

3.3 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบลโคกก่อยังคงขาดความชัดเจนในเรื่องการงดเผาในพื้นที่เกษตร ขาดการติดตามผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างต่อเนื่อง ขาดการตรวจสอบผลของการเผาอย่างจริงจัง เนื่องจากขาดงบประมาณ ขาดกำลังคน มีเพียงความช่วยเหลือตามอัตภาพเท่าที่มีอยู่ เช่น การให้ปุ๋ยชีวภาพ การให้ความร่วมมือตามภารกิจของหน่วยงานอื่นที่มาขอความช่วยเหลือในบางปีงบประมาณเท่านั้น นอกจากนี้หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่างทำงานตามหน้าที่ ตามหน้างานของตน และจะมีการรับผิดชอบเป็นส่วนๆ ไป ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพอย่างสิ้นเชิง

4. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เห็นควรให้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการเผาในที่เกษตร

**ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย**

1. ให้มีการจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการเผาในพื้นที่เกษตรขึ้นมาบังคับใช้ในหน่วยงานท้องถิ่น โดยให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อร่วมกันยกร่าง ข้อบัญญัติที่ร่างขึ้นต้องเกิดจากความสมัครใจของประชาชนในชุมชน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ตามความเหมาะสม โดยมีเนื้อหาสาระตามแนวทางดังนี้

- 1) กำหนดนิยามความหมายของการเผาในที่เกษตรให้ชัดเจน
- 2) ขอบเขตของการเผา การขึ้นทะเบียนการเผา
- 3) การกำหนดรายละเอียดช่วงเวลา สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมในการเผา หรือมีการจัดระเบียบเวลาการเผาที่เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่

4) กระบวนการเฝ้าระวังอย่างมีส่วนร่วม การกำหนดจำนวนอาสาสมัครเฝ้าระวัง รวมถึงการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของอาสาสมัครเฝ้าระวังอย่างชัดเจน

5) เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามข้อบัญญัติ ควรเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในท้องถิ่นนั้นๆ ผู้นำชุมชน หรือแกนนำหมู่บ้าน และสามารถปฏิบัติงาน มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ รวมทั้งมีอำนาจปรับหรือจับตามข้อบัญญัติท้องถิ่นอย่างเด็ดขาด

6) หลักความรับผิดชอบ บทลงโทษ การชดเชยค่าเสียหาย

ผู้ฝ่าฝืนต่อข้อบัญญัติต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย บทลงโทษควรเริ่มจากการตักเตือน ภาคทัณฑ์ ทำทัณฑ์บน ควรมีโทษปรับจำนวน 2, 000 -50,000 บาท ให้มีการชดเชยค่าเสียหายต่อ ความเสียหายที่เกิดขึ้นตามความเหมาะสมและสมควร

2. จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงและมีอำนาจเด็ดขาด มีเอกภาพในการดำเนินการ มีภารกิจหลักโดยตรงและให้มีการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

3. จัดทำแผนฟื้นฟูน้ำท่วมอย่างยั่งยืนและถาวร กำหนดแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกัน ระหว่างประชาชนในชุมชนและหน่วยงานของภาครัฐ

4. จัดตั้งงบประมาณประจำปีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการ ดำเนินมาตรการควบคุมและป้องกันการเผาในพื้นที่เกษตร

5. ส่งเสริมและเผยแพร่องค์ความรู้ การทำเกษตรอินทรีย์แทนการเผา การใช้ เทคโนโลยีการเกษตรปลอดการเผา รวมถึงการจัดการใช้ประโยชน์เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลในพื้นที่การเกษตรอย่างเต็มที่

## Abstract

**Topic** Public Participation and Local Administrative Organization for enacting The Agricultural Burning Regulations

**Researcher** Asst.Prof Tunlaya Rojthangkham

**Budget** College of Politics and Governance, Mahasarakham University  
Year Budget, 2556

Public Participation and Local Administrative Organization for enacting The Agricultural Burning Regulations was the way to find the appropriate for issuing The Agricultural Burning Regulations and Qualitative research Sampling populations (purposive sampling) were people, leader of Nong - Nin village Moo 3 Khongkok Sub - district, Maha-sarakham district, Mahasarakham province and officer of sub-district administrative organization So, all of the sample subjects 17 persons were in interviewed by structural Interview Guideline for collecting the data and analysis. The researcher analysed and converted a group meeting for monitoring in this objective, questionnaire and giving detailed description

This research indicated that:

1. Sampling people worked a farm (growing rice) in yearly which is called in-season rice field because of landscape problems. Then, average annual income to be 5,500 bath/person/year and sub-occupation is employing, trading and other farming However, somebody worked on farm mainly together with sub-occupation which have average annual income to be 10,000 bath/person/year

2. Factors which concerned with agricultural burning area of community

2.1 Poverty

2.2 Economy

2.3 Area, Time period and weather

2.4 Knowledge, perception and information awareness

2.5 Authorized of Organization

3. The participation of people, community and local administrative organization for enacting in burning area

#### 3.1 People

In this case, found that somebody did not realize and keep still for burning in agricultural area

#### 3.2 Community

First opinion: community cannot cancel burning process although, they knew about it's disadvantage, so community was not ready for this participation

Second opinion: community had ability and ready in this participation against burning because it had awareness to disadvantage of land, weather and another needs, but also, when people did not burn in agricultural area, concerned section of government should return something for community such as fertilizer, white clay, funding and ploughed by tractor in low cost

#### 3.3 Local Administrative Organization roles

Khongkok Administrative Organization did not role to monitoring about agricultural burning process because of lacking in budget and worker that there is some of condition such as giving manure, collaborating with concerned section by budget year, lacking in unity and responsibility

#### 4. Sampling people agreed with local Administrative

Suggestion of research:

1. Issuing the regulations about agricultural burning for using in the area be setting the committee working with sub-district organization Moreover, these issues should be agreed with people in community by helping and supporting from local administrative

As title belows

- 1) Define clearly the meaning of agricultural burning
- 2) Define scope and registration of burning
- 3) Determine detail of time period, weather and are for burning
- 4) Assign authority and duty of undertaker for monitoring
- 5) Unity of officer, people or leader in community
- 6) Responsibilities, penalties and fine; warning, probate and fine 2,000-

50,000 bath

2. Establish concerned section and having unity to perform, monitor and indicate the operation in form

3. Making plan to restore riced from by long time and set plan to manage environment between people and government's section

4. Set up a budget of Local Administrative by continuous to support and prevent from burning

5. Promote and distribute the knowledge about organic process for replacing burning process, using technology without burning process together with average material that remained from particular process and supporting to use fully machine in agricultural area.

วิทยาลัยการเมืองการปกครองมอสุ